

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА

**Освітньо програма
Спеціальність
Галузь знань
Рівень вищої освіти**

**Початкова освіта
013 Початкова освіта
01 Освіта/ Педагогіка
перший (бакалаврський)**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від "1" вересня_2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія педагогічна
Викладач	Федик Оксана Василівна
Освітня програма	Початкова освіта
Спеціальність	013 Початкова освіта
Галузь знань	01 освіта\педагогіка,
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6650

2. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 освіта\педагогіка, 013 початкова освіта, «початкова освіта» бакалавр	Нормативна
		перший
Кількість годин/кредитів 90/3		Семестр 1-ий
		Лекції 12 год.
ІНДЗ:		Практичні 18 год.
		Самостійна робота 60 год.
Мова навчання		Консультації 1 год.
		Форма контролю: екзамен
		українська

Анотація до курсу	Розвиток освіти в Україні базується на втіленні в систему освіти основних освітніх принципів – гуманітаризації, гуманізації та демократизації, що були продекларовані державною національною Програмою “Освіта ХХІ століття” (грудень, 1991 рік). Процес гуманітаризації відбувається шляхом істотної зміни змісту освіти – розширення системи знань, умінь і навичок, оволодіння якими забезпечує розумовий, культурний та духовний розвиток особистості. Пріоритетного характеру набуває особистісно-орієнтована форма взаємин учасників освітнього процесу, що передбачає трансформацію освіти України від інформаційно-екстенсивної, жорстко регламентованої до інтенсивно розвивальної і духовно зорієнтованої. «Психологія педагогічна» є складовою частиною дисциплін психолого-
--------------------------	---

	<p>педагогічного циклу нормативного блоку. Програма навчальної дисципліни «Психологія педагогічна» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 013 початкова освіта, освітнього ступеня «бакалавр». Зорієнтована на формування у студентів знань про особливості онтогенезису людської психіки та вплив на цей процес навчання та виховання.</p>
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу полягає в формуванні знань про психологічні особливості і закономірності інтелектуального та особистісного розвитку особистості в умовах навчання та виховання - основні педагогічні механізми соціалізації людини в її біо-соціо-духовному вимірі.</p> <p>Цілі курсу - освоєння студентами сучасних знань та особливостей педагогічної діяльності, сучасних парадигм та технологій реалізації навчально-виховного впливу з метою всебічного розвитку особистості, а також здійснення практичної підготовки студентів для роботи з різними суб'єктами навчально-виховного процесу.</p>
Компетентності	<p>Загальні компетентності:</p> <p>КЗ-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.</p> <p>КЗ-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК – 2.1. Диференціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками сприймання, уваги, уяви, пам'яті, мислення; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів; спроможність урахувати у професійній діяльності тип темпераменту, вік, стать, антропологічні ознаки учнів; володіння психологічними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей і спроможність їх урахування у проектуванні педагогічного процесу.</p> <p>СК – 2.2. Соціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.</p> <p>СК – 5.2. Вербально-логічна. Здатність педагога володіти доцільними формами вербального</p>
Програмні результати навчання	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>РН 3 Здатність враховувати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку. індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи.</p> <p>РН 14 Здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.</p> <p>РН 15 Здатність до використання засобів вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя.</p> <p>РН17 Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих</p>

ціннісних орієнтацій. РН 18 Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.
--

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Педагогічна психологія в системі наукового знання План 1. Предмет та завдання педагогічної психології. 2. Методологічні проблеми педагогічної психології. 3. Методи педагогічної психології та особливості проведення досліджень.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків	1) Скласти опорну схему методів педагогічної психології з їх характеристикою 2) підготувати словник основних термінів і понять до теми 1
2	Психологія учіння та навчальної діяльності. План 1. Поняття про учіння, наочіння, навчальну діяльність. 2. Навчальна діяльність як вид діяльності. Психологія типів і видів навчання. 3. Загальні закономірності мотивації навчання. 4. Контроль, самоконтроль, оцінка, самооцінка в структурі навчальної діяльності.	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	Опрацювати літературу: «Результат навчальної діяльності». «Операції і способи навчальної діяльності». «Саморегуляція навчальної діяльності». «Засоби навчальної діяльності» -пройти тестування, Скласти термінологічний словник понять з теми. Навести приклади цілеспрямованого і довільного учіння; чуттєвого і раціонального досвіду учіння; організованого і стихійного учіння.
3	Психологія типів і видів навчання. 1. Навчання як взаємодія вчителя і учня, його структура та механізми. 2. Типи навчання. 3. Класифікація видів навчання 4. Психологічні моделі навчання. Розвивальне навчання ,його принципи. 5. Особистісно орієнтоване навчання. 6. Психологічні основи проблемного навчання. 7. Психологічні основи програмованого	Здатність до використання засобів вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього	Самостійне опрацювання літератури з теми заняття. Навести приклади та моделі навчання

	навчання.	вчителя.	
4	<p>Психологія виховання особистості</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття виховання. Психологічні теорії виховання. Психологічні механізми виховання. 2. Особливості виховання у дошкільному і молодшому шкільному віці. Виховання підлітків і юнаків. 3. Роль сім'ї у вихованні дитини. Типи сімейного виховання. 4. Самовиховання особистості: засоби, методи, способи. 	<p>Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.</p>	<p>Опрацювати літературу, -пройти тестування</p> <p>Повідомлення: «Роль сімейного виховання у розвитку особистості.»;</p> <p>підготувати словник основних термінів і понять</p> <p>Скласти таблицю відповідності: віковий період та його особливості-провідний вид діяльності.</p>
5	<p>Психологічний зміст управління вихованням.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішнє та внутрішнє управління вихованням, його психологічний зміст. 2. Самовиховання – як вища форма самоуправління. 3. Психологічний аналіз вчинків дітей. 	<p>Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанням всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.</p>	<p>Скласти таблицю ознак відмінностей традиційної та особистісно-орієнтованої технологій виховання.</p>
6	<p>Психологія педагогічної діяльності та особистість педагога</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна структура та функції педагогічної діяльності. 2. Стили, такт педагогічної діяльності і спілкування. 3. Авторитет педагога. Види педагогічного авторитету. Педагогічна майстерність. 4. Труднощі та емоційні проблеми педагогічної діяльності. 	<p>Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>	<p>Опрацювати літературу, -пройти тестування</p> <p>Написати есе «Моя професія вчитель».</p> <p>Підготувати інформаційне повідомлення на тему: «Проблема професійної готовності студентів до педагогічної діяльності»</p> <p>5. Написати твір «Портрет сучасного вчителя та специфіка його діяльності».</p> <p>Підготувати презентацію на тему «Шляхи підвищення авторитету сучасного педагога»</p>

7	<p>Індивідуалізація та диференціація у навчально-виховному процесі</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність індивідуалізації навчання. 2. Підходи до диференціації навчання. 3. Індивідуальні особливості школярів як основа індивідуалізації та диференціації навчання. 	<p>Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей та психофізіологічних характеристик.</p>	<p>Опрацювати літературу та законспектувати семінару, -пройти тестування, Підготувати повідомлення: «Як скеровувати, забезпечувати максимальний розвиток нахилів, здібностей, талантів кожного» Розробити модель класифікацій типів навчання, з позиції різних критеріїв. 3. Здійснити аналіз психолого-педагогічної періодики з проблеми аналізу навчання як феномену педагогічної психології</p>	питання
8	<p>Психологічний аналіз інноваційних педагогічних технологій</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технологічний підхід в освітньому процесі. 2. Відмінності виховної та навчальної технології. 3. Теорія навчання, теорія учіння та навчальна технологія. 4. Складові виховних технологій. 5. Види навчальних і виховних технологій. 6. Проблема готовності педагога до реалізації нових педагогічних технологій 	<p>Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійної роботи вчителів.</p>	<p>Опрацювати літературу, -пройти тестування, Скласти схему-опору роботи вчителя за інноваційною технологією навчання (за власним вибором)</p>	
9	<p>Психологія педагогічного спілкування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості та функції педагогічного спілкування. 2. Етапи педагогічного спілкування. 3. Умови ефективності педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. 4. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування. 5. Психологія педагогічних стереотипів. 	<p>Здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.</p>	<p>Розкрити умови та етапи ефективного педагогічного спілкування спілкування Підготувати повідомлення: «Психологічні бар'єри педагогічного спілкування»</p>	

Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експрес-опитувань тощо. Форми проведення поточного контролю: усне опитування студентів, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей студента може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного студента завдань). Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності студентами відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення проміжного контролю: усні та письмові відповіді, контрольні роботи, підготовка повідомлень, тестування.</p> <p>Підсумковий контроль у формі іспиту</p> <p>Студент набирає 50 балів за роботу впродовж семестру (мінімум – 26 балів) та 50 балів – за екзамен.</p> <p>Форма здачі – комбінована. Усна відповідь по білетах на екзамені. Білет складається з 3 завдань, або онлайн у формі тестів.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Обов'язкова здача тестів у системі http://www.d-learn.pnu.edu.ua https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6650</p> <p>Усні та письмові відповіді на семінарі</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Для допуску до підсумкового контролю (екзамену) студент повинен мати оцінки (відмінну/добру/задовільну) на семінарських заняттях – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за самостійну роботу - мінімум 10 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 20 балів, а також засвоїти матеріали, що винесені на самостійне опрацювання – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 50 балів.</p> <p>Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf)</p> <p>Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnalu.pdf)</p> <p>У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf</p>

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

5. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю ([https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова- редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf))

Пропуски занять (відпрацювання) Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок пропущених занять без поважних причин. Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали тести, практичні завдання, завдання самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Неформальна освіта Невідповідна поведінка під час заняття Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; пропуски навчальних занять без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

6. Ресурсне забезпечення

Основна

1. Бандурка О.М. Основи психології і педагогіки [Текст] : підручник для вищ. навч. закл. МВС України / О.М.Бандурка, В.О.Тюріна, О.І.Федоренко ; МВС України, Нац. ун-т внутр. справ. – Х. :

Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 335 с.

2. Вікова та педагогічна психологія / За ред. О.В. Скрипченка, Л.В. Долинської, З.В. Огороднійчук та ін. – К., 2001. – С 281-317.

3. Вікова та педагогічна психологія [Текст] : метод. рекомендації / М-во освіти і науки України, Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича ; Уклад. О.С.Тарновська, Н.М. Апетик. – Чернівці : ЧНУ, 2003. – 34 с.

4. Власова О.І. Педагогічна психологія [Текст] : навч. посібник для вищ. навч. закл. / О.І. Власова. – К. : Либідь, 2005. – 399 с. – Бібліогр.: с. 395.

5. Головінський І. Педагогічна психологія [Текст] : навч. посібник для вищої школи / І. Головінський; Ред. О. Сліпушко. – К. : Аконті, 2003. – 287 с. – Парал. загол. англ. – Бібліогр.: с. 265-287.

6. Гуменюк О.Є. Психологія інноваційної освіти: теоретико-методологічний аспект [Текст] : монографія / О.Є. Гуменюк ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. – Т. : Екон. думка, 2007. – 385 с. : ілюстр., табл. – Бібліогр.: с. 327-354.

7. Іванчук М. Г., Цуркан Т.Г. Педагогічна психологія [Текст]: інформаційне навчально-методичне забезпечення вивчення курсу / [уклад.: М.Іванчук, С., Т.Цуркан] ; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Чернівці : Друк ФОП Варвус В.В., 2018. – 118с.

8. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія [Текст]: (Курс лекцій): Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Кутішенко ; М-во освіти і науки України, Ін-т соц. роботи та упр. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 125 с.

9. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія : Навч. посібн. / Т.М. Лисянська - 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2012. – 264 с.

10. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібн. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с.

11. Степанов О.М. Педагогічна психологія: навч. посібн. / О.М. Степанов – К.: Академвидав, 2011. – 416 с.

12. Цуркан, Т. (2020). Педагогічна культура батьків (Відкриті батьківські студії:) навчально-методичний посібник / Таїсія Цуркан. – Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 190 с.

13. Ivanchuk M., Kostashchuk O. (2020). Professional Honor in the Pedagogical Activity of the Future Teacher. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. Romanian Journal for Multidimensional Education, Vol. XII, Number: 1, 2020. P. 291-310. DOI: http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2368/1/Analysis_of_the_dynamics .pdf

Викладач _____ **Федик О.В.**

